és középvállalkozásoknak speciális igényeik vannak: irodalomkutatás helyett problémamegoldás; azonnali, szóbeli választ várnak; anyanyelvükön igénylik az anyagokat stratégiai jelentőségű döntéseikhez (pl. piackiválasztás, új beruházások, üzemek telepítési helye, új termékek kifejlesztése, ármeghatározás és reklám).

(Hegyközi Ilona)

Hátrányos helyzetű olvasók ellátása

95/262
PIENAAR, Rae E: Survival information: the role of the public library in the social and cultural development of disadvantaged communities = IFLA J. 21.vol. 1995. 1.no. 15-18.p. Bibliogr. 4 tétel.

Res. német, francia és spanyol nyelven

Információk a "túléléshez": a közkönyvtár szerepe a hátrányos helyzetű közösségek szociális és kulturális fejlesztésében

Hátrányos társadalmi helyzetű olvasó; Közérdekű tájékoztatás; Közművelődési könyvtár

A közművelődési könyvtár fontos szerepet játszhat a hátrányos helyzetű emberek életvitelminőségének javításában. A cikk szempontjából azok tekinthetők hátrányos helyzetűeknek, akik nem tudnak hozzáférni olyan fontos információkhoz, amelyek a "túlélést" biztosítanák számukra a modern társadalomban. A cikk elmagyarázza, hogy mit ért "túlélési információ" alatt, vázolja a jelenlegi helyzetet, utalva a közművelődési könyvtár feladataira. Részletesen foglalkozik egy sikeresnek ígérkező túlélési tájékoztató szolgáltatás beindításával, megszervezésével és folyamatos fenntartásával. Ismerteti a közkönyvtár szerepét a felismert feladatok megoldásában s megvizsgálja, hogy a könyvtár mennyire képes kielégíteni a hátrányos helyzetű közösségek szükségleteit.

(Autoref.)

95/263
BISHOP, Barbara A.: The state-supported university libraries of Alabama: serving the needs of patrons with disabilities = Coll.Res.Libr. 56.vol. 1994. 1.no. 17-28.p. Bibliogr.

Hogyan látják el az alabamai állami egyetemek könyvtárai a mozgássérült hallgatók sajátos igényeit?

Egyetemi hallgató; Egyetemi könyvtár; Felmérés [forma]; Mozgássérült olvasó; Szolgáltatások

Az "Americans with Disabilities Act", azaz a sérült emberekre vonatkozó amerikai törvény jelentős hatást gyakorol a felsőoktatási közintézményekre. Egy 1993 őszén végzett felmérés megállapította, hogy Alabama állami egyetemein annak ellenére, hogy a fogyatékos hallgatókat a könyvtáraknak ki kellene szolgálniuk, ez lényegében nem történik meg. A megadott okok között a következők szerepeltek: a megfelelő előkészület hiánya a könyvtár részéről, információk hiánya az egyetemen tanuló fogyatékos hallgatókról, a szükséges felszerelések beszerzéséhez szükséges anyagi eszközök hiánya.

(Autoref.)

TÁJÉKOZTATÁSI RENDSZEREK

Hálózatok, regionális rendszerek

95/264
TRELOAR, Andrew: Living locally, working globally: invisible virtual colleges, teaching and publishing = FID News Bull. 44.vol. 1994. 10.no. 228-232.p. Bibliogr. 5 tétel.

A Könyvtári Figyelő digitális változata. Készült a Könyvtári Intézet megbízásából az Országos Széchényi Könyvtárban 2017-ben

A világméretű hálózatok hatása a tudományos kommunikációra: virtuális kollégiumok, oktatás és publikálás

Elektronikus publikáció; Oktatás információellátása; Számítógép-hálózat; Szolgáltatások használata

Az Internet lehetővé teszi, hogy olyan emberekkel kerüljünk kapcsolatba, akikkel soha sem találkoztunk volna. Ez a kollégák "virtuális", láthatatlan kollégiumainak létrejöttét segíti elő.

Az Interneten egy sor kezdeményezés szolgálja az oktatást. A legkézenfekvőbb az elektronikus posta alkalmazása kérdések, feladatok küldésére és azok megoldásának visszajuttatására.

Sok egyetemen "newsgroup"-okat létesítettek egy-egy tantárgy tanítására, ami különösen a nem helyben lakó hallgatók esetében eredményes. Oktatók és hallgatók MUD-ok (Multiple User Devices – a hálózaton "real time" beszélgetést biztosító programok) keretében is együtt dolgozhatnak, ahol virtuális tereken osztozhatnak és hagyhatnak egymásnak üzenetet.

A tananyagok hagyományos továbbítása támogatható elektronikus postával, ftp-zési lehetőség és Gopherek telepítésével. Léteznek már oktatási WWW homepage-ek is. Gyakran egy-egy tantárgynak saját homepage-e van, ahová referensz-anyagokat, az előadások kivonatait, feladatokat, példamegoldásokat stb. tesznek fel. Ilyen példa az Egyesült Államokban a Brigham Young Egyetem homepage-e.

A "Usenet Egyetem–Globális Hálózati Akadémia" (Global Network Academy) egy másik példa. Ez egy teljes online virtuális egyetem.

A kutatási információ gyűjtését segíti a Michigan Egyetem témák szerinti csoportosítást adó Gophere. Hasonló funkciót töltenek be a WAIS szerverek és a "Gopher Jewels" szolgáltatás. A WWW-nek egyre több indexe érhető el.

A publikálás területén az e-mail segíti a szerzők, kiadók, bírálók közötti kommunikációt. Az elektronikus folyóiratok és könyvek száma is egyre szaporodik. Az elektronikus publikálásnak még mindig problémája a formátum. A legkisebb közös többszöröst jelentő ASCII formátum mellett, a Rich Text Format (rtf) és a WWW formátuma, a HTML (Hypertext Markup Language) a leginkább említésre méltó. A továbbítás történhet Listserv, ftp útján vagy használhatjuk a WAIS-t.

A publikációk minősége problémát okoz, de egy sor elektronikus folyóirat alkalmazza a bírálati rendszert, amely elektronikus postával hatékonyan bonyolítható.

(A cikk az említett források pontos elérését nyújtó URL-eket (Universal Resource Locator) is megadja.)

(Koltay Tibor)

95/265

ROBINSON, Lyn – BAWDEN. David: Internet: the way forward = Man.Inf. 2.vol. 1995. 3.no. 20-22.p. Bibliogr. 4 tétel.

Milyen irányba fejlődik az Internet?

Számítógép-hálózat; Szolgáltatások

Előljáróban fontos megjegyezni, hogy az Internetet gyakran az "információs szupersztráda" szinonímájaként emlegetik, bár ennek csak részét képezi. A cikk a tágabb értelemben vett Internetről szól.

Az Internet jelenleg 25 ezer hálózatot kapcsol össze, 3,8 millió számítógépes állomás veszi igénybe szolgáltatásait és 30 millió használója van. Akik igénybe veszik, gyakran panaszkodnak a lassú adatátvitelre, a megbízhatatlan kapcsolásokra, a kapott információk megbízhatatlanságára, és általában arra, hogy lehetetlen bármit is megtalálni ebben a gigantikus adathalmazban.

Mi a magyarázata, hogy a kifogások ellenére szélsebesen nő az Internet jelentősége? Az első ok politikai: az Egyesült Államokban és Európában a kormányzatok saját tevékenységük szempontjából elsőrendű fontosságúnak tartják. Másrészt léte jelentősen ösztönzi a számítógépes technológiák konvergenciáját az adatátvitel, az információtárolás, az adattömörítés fejlesztése és a szabványosítás révén.

Ezen kívül pedig óriási hatással van a közgondolkodásra, főleg az üzleti életben. Az Internet része lett a marketing szemléletnek és a korszerű életstílusnak, amint azt az egyre szaporo-

A Könyvtári Figyelő digitális változata. Készült a Könyvtári Intézet megbízásából az Országos Széchényi Könyvtárban 2017-ben

dó Internet magazinok bizonyítják (Wired, .net stb.)

Az üzleti életben leginkább az Internet elektronikus postáját használják. De sokan veszik igénybe speciális adatok megszerzésére, távoli adatbázisokhoz való hozzáférésre, szoftverek megszerzésére, cseréjére is. Egyre több cég tartja fontosnak, hogy saját oldalai legyenek a World Wide Weben, ahol saját magukat, termékeiket és szolgáltatásaikat népszerűsíthetik. Az Internet speciális célokra is alkalmas: publikációk kéziratainak továbbítására és – egyelőre korlátozottan ugyan – "home shopping" típusú vásárlásra is.

1994-ben három területen történt figyelmet érdemlő fejlesztés. Az első csoportba tartozik az eredetileg tudományos-műszaki információkhoz való hozzáférésre kifejlesztett, de ma már szinte az Internet szinonímájaként használt World Wide Web. Ez a hipermédia rendszer a könnyű hozzáférést a grafikus megjelenítés, a hang- és videoképtovábbítás előnyeivel egyesíti, és ezen képességeivel valószínűleg ez lesz a hálózat igénybevételének legelterjedtebb formája.

A második területet a tárgy szerinti keresést megkönnyítő újdonságok jelentik. A már meglévő archie, gopher veronica és WAIS adta lehetőségeket bővítik a Web Crawler, a World Wide Web Worm, a Lycos, melyek újszerű keresést biztosítanak az Internet fájljaiban. Az újdonságok harmadik szelete az üzleti vállalkozások számára nyújt fényes lehetőségeket. Az ellenőrizhetőség, a biztonságos adatvédelem, a szabványosítás biztosítja majd a feltételeket a kereskedelmi ügyletekhez, a "home shopping" rendszerű értékesítéshez, sőt, a banki műveletek otthonról történő lebonyolításához is.

Mindezek ellensúlyozzák az Internetben tapasztalható anarchikus jelenségeket, bár hogy a jövőben melyik oldalra billen a mérleg, még nem lehet tudni.

(Fazokas Eszter)

95/266

SCHANKMAN, Larry: How to become an Internet power user ... = Coll.Res.Libr.News. 55.vol. 1994. 11.no. 718-721.p.

Hogyan lehetünk hatékony Internet-használók?

Hatékonyság; Számítógép-hálózat; Szolgáltatások használata

A könyvtárosok elsőrendű feladata az Internettel kapcsolatosan sem más, mint a használók számára szükséges információk megkeresése és szolgáltatása. Ehhez azonban elkerülhetetlen, hogy egy bizonyos mértékig a technika, a protokollok és a szoftverek világában is eligazodjanak. A sikeres Internet-használat előmozdítására a szerző a következő hét tanáccsal szolgál:

1. Tartsuk szem előtt, hogy a használók információt, nem pedig kizárólag valamilyen fizikai dokumentumot (könyvet, folyóiratot stb.) akarnak.

Függetlenül attól, hogy hogyan viszonyulunk a számítógéphez és a virtuális könyvtárhoz, használóinknak elsősorban arra van szükségük, hogy a legmegfelelőbb és legaktuálisabb információkkal lássuk el őket.

2. Ismernünk kell a szakzsargont és az Internet elérésének legújabb technikai fejleményeit.

Az Internet még gyermekcipőben jár és állandóan fejlődik. Igyekezzünk figyelni a legújabb eszközöket és szolgáltatásokat. Ez történhet a számítógépes kollégákkal való kapcsolattartással, valamelyik "internetes" folyóirat (pl. Internet Research, Internet World) rendszeres olvasásával, Internet-témájú levelezőcsoportokra való feliratkozással.

3. Kísérjük figyelemmel a hálózat segítségével a munkakörünkre, érdeklődési körünkre vonatkozó fejleményeket.

Ne legyünk passzívak: az érdeklődési területünknek megfelelő vitafórum(ok)ra való feliratkozással lépjünk kapcsolatba kollégáinkkal.

4. A hatékony keresés érdekében használjuk fel az Internet segédeszközeit (Veronica, Archie, Aliweb, WAIS).

A Veronica a gopher-címek között, az Aliweb, a WWW Worm vagy a Web Crawler a World Wide Web térben biztosít kulcsszókeresési lehetőséget. A Veronica megtalálható pl. az "All the Gophers in the World" vagy az "Other Gophers and Information Servers" menüpont kínálatában.

A Könyvtári Figyelő digitális változata. Készült a Könyvtári Intézet megbízásából az Országos Széchényi Könyvtárban 2017-ben

5. Ismerkedjünk meg a legújabb forrásokkal, és tanuljuk meg elérésüket.

Néhány "profi" Internet-használó több tucat Internet-címet is memorizál, és könnyedén közlekedik közöttük. De erre nem feltétlenül van szükség: "puska"-ként számos könyvet, címtárat találhatunk (lásd az eredeti cikk mellékletét), amelyekből kiválaszthatjuk a minket érdeklőket.

6. Ne ijedjünk meg a források irdatlan mennyiségétől és sokféleségétől.

Kiindulásként tanácsos egy hasznos, egyszerűen használható gopher-szervert keresni (a cikk megadja a szerző kedvenc gopher-címeit), amelynek menüpontjait egyenként derítsük fel, emlékeztetőül jegyzetfüzetet és képernyő-nyomtatásokat használva. Ha nincs gopher-használati lehetőségünk, "telnet"-tel több nyilvánosan hozzáférhető gopher-kliens is elérhető, pl. sunsite.unc.edu, inform.umd.edu.

7. Építsünk adatbázist a szakterületi forrásokról és egyéb szöveg- vagy adatfájlokról.

A könyvtárunk gyűjtőkörének megfelelően keressünk jegyzékeket a releváns szakterületek Internet-forrásairól. A University of Michigan kiváló adatbázist kínál "Clearinghouse of Subject Oriented Lists" néven, amelyből kiválaszthatjuk és letölthetjük a számunkra érdekes adatokat és szövegeket. Címe: una.hh.lib.umich.edu (Telnet login: gopher).

(Novák István)

95/267

TEDD, Lucy A.: An introduction to sharing resources in academic libraries and information centres in Europe = Program. 29.vol. 1995. 1.no. 43-61.p. Bibliogr.

Az Internet forrásmegosztási lehetőségei az európai egyetemi könyvtárak és tájékoztatási központok számára

Egyetemi könyvtár; Számítógép-hálózat; Szolgáltatások

A felsőoktatási könyvtárak a következő problémákkal szembesülnek: egyre nő a hallgatók száma, jelentősen emelkedik a könyvek és folyóiratok ára, egyre csökken a könyvtárak részesedése az oktatási intézmények költségvetéséből.

1993 végén a brit felsőoktatás könyvtári és információellátását felmérő Follett-jelentés kb. 20 millió fontot javasolt beruházni információtechnológiai fejlesztésekbe. Az Internet ugyanis számos olyan lehetőséget nyújt, amelyeket a felsőoktatási könyvtárak problémáik megoldására használhatnak:

1. Hozzáférés más könyvtárak katalógusaihoz. – Az Interneten jelenleg kb. 700-1000 könyvtári katalógus érhető el. A 80-as években megvalósult integrált könyvtári rendszerek online katalógus moduljának nyitó képernyőjén rendszerint szerepel a "Más könyvtárak és tájékoztatási rendszerek" opció. Ez más online katalógusokhoz és különböző gateway-szolgáltatásokhoz (pl. NISS) ad hozzáférést, telnet segítségével lehet eljutni az illető online katalógushoz. Ugyanígy elérhetők hagyományos "pénzes" online szolgáltatók is (DataStar, DIMDI, STN stb.).

2. Dokumentumszolgáltatás. – A BLDSC kísérletezik folyóiratcikkek szolgáltatásával elektronikus postai úton. Számos programban részt vesz, amely az ún. ILL (KKK-i) protokol használatát vizsgálja. Vannak egyéb dokumentumszolgáltatási kísérletek is, pl. a holland RAPDOC. Gyorsan fejlődnek a témafigyelést egyéni cikkszolgáltatással összekötő vállalkozások (Firstseacrch, UnCover, BIDS).

3. Közös tájékoztatási termékek és egyetemi információs rendszerek. – A hálózatok információforrásai közötti tájékozódást megkönnyítendő sok felsőoktatási intézmény hozott létre számítóközpontjával együttműködve intézményi információs rendszert. Ezek legtöbbje a gopher szoftvert használja, felépítésük nagyon hasonló, helyi információkat és más gophereken lévő információkat kínálnak. Az ilyen típusú szolgáltatásokat ma már egyre inkább a World Wide Web eszközeinek felhasználásával fejlesztik ki.

A Bulletin Board for Libraries (BUBL) világszerte jól bevált, ideális kiindulópont azok számára, akik az Internet forrásait meg szeretnék ismerni. Fa-struktúrákat alkalmaz, amelyektől közvetlenül a forráshoz lehet jutni gopher menü vagy telnet segítségével.

A BUBL személyzete részt vesz az ún. CATRIONA (Cataloguing and Retrieval of Information over Networks Applications) programban is, amely a hálózaton elérhető dokumentumok és más források feldolgozását kutatja. A kutatásba

A Könyvtári Figyelő digitális változata. Készült a Könyvtári Intézet megbízásából az Országos Széchényi Könyvtárban 2017-ben

bekapcsolódtak egyes könyvtárirendszer-forgalmazók is.

1994 augusztusában a Follett-jelentés következtetéseit kivitelező FIGIT csoport összefoglalta a további munkálatok legfontosabb hat területét: 1. elektronikus dokumentumszolgáltatás, 2. elektronikus folyóiratok, 3. digitalizálás, 4. kérésre történő publikálás, 5. oktatás és népszerűsítés, 6. hozzáférés a hálózati forrásokhoz.

(Hegyközi Ilona)

95/268

CABEZAS, Alberto: Internet: Potential for services in Latin America = IFLA J. 21.vol. 1995. 1.no. 11-14.p. Bibliogr. 14 tétel.

Res. német, francia és spanyol nyelven

Az Internet lehetőségei Dél-Amerika országai számára

Számítógép-hálózat; Szolgáltatások

Bár az Internet-kapcsolatok száma gyors ütemben növekszik Dél-Amerikában, fennáll a veszély, hogy úgy tekintenek a hálózatra, mint egy bizonyos pillanatban készült s így "befagyasztott" fényképfelvételre, azaz nem veszik figyelembe az előzetes fejlődést valamint a jelenlegi és jövőbeli használói igényeket. A szerző ismerteti a kapcsolatteremtés fejlődését a régióban, a résztvevő szervezetek (könyvtárak, hálózatok) szerepét és erőfeszítéseit, s bemutatja a jövőbeli fejlődés irányát. Ezután új kérdéseket is felvet, pl. az országos hálózatok szerepével és a használói képzéssel kapcsolatban.

(Autoref.)

95/269

BOWDEN, Russel [ed.]: Library networks and electronic media: challenges for publishers and librarians = Libri. 44.vol. 1994. 4.no. 265-399.p.

Könyvtári hálózatok és elektronikus médiumok: kihívások a kiadók és a könyvtárak számára. (A bielifeldi egyetemen 1994. febr. 8-9-én tartott konferencia 15 előadása)

Dokumentumszolgáltatás; Elektronikus könyvtár; Elektronikus publikáció; Gépi könyvtár hálózat; Hiperszöveg; Konferenciai anyag -nemzetközi [forma]

Az előadások címe: Az elektronikus könyvtár hatása a könyvtárakra, a tudósokra és a kiadókra. – A campust átfogó könyvtári szolgáltatások a tilburgi egyetemen. – A nagy adatbázisok helyi hálózatokban való használatának távlatai. – A publikáció a 90-es évek után. – A régi problémák megoldását vagy újak felmerülését jelenti az elektronikus információ? – Az elektronikus könyvtár. – A nem elektronikus médiumok digitalizálásának problémája. – Az elektronikus könyvtár és szervezete. – A könyvtári információfeltárás új formái (analitikus feldolgozás, teljes szövegű adatbázis, szakértő rendszerek). – Könyvtári hálózatok és elektronikus médiumok egy hagyományos egyetemi könyvtárban (a grazi példa). – Automatizált könyvtárközi kölcsönzés és elektronikus dokumentumszolgáltatás a könyvtárakban. – Az elektronikus forradalom hatása a kiadókra és a könyvtárakra. – A könyvtárközi kölcsönzés és az elektronikus dokumentumszolgáltatás különféle szervezeti formái. – A JASON expressz folyóiratcikk-rendelő és -szolgáltató rendszer Észak-Rajna-Vesztfáliában. – A kibernetikus könyvtár: vízió és gazdaságossági elemzés.

Lásd még 199-200, 222, 257, 259, 272, 276, 299, 304

Egészségügyi tájékoztatás

95/270

VENTER, Trudie: Gemeenskapgesondheidsinligting: 'n literatuuroorsig = South Afr.J.Libr.Inf.Sci. 62.vol. 1994. 2.no. 75-81.p. Bibliogr.

Res. és összefoglalás angol nyelven

A Könyvtári Figyelő digitális változata. Készült a Könyvtári Intézet megbízásából az Országos Széchényi Könyvtárban 2017-ben

Közhasznú egészségügyi tájékoztatás: szakirodalmi szemle

Közérdekű tájékoztatás; Szakirodalmi szemle [forma]; Tájékoztatás -egészségügyi

A szerző a közhasznú egészségügyi tájékoztatási szolgáltatások (KETSZ) vizsgálata céljából irodalomkutatást végzett. A téma fontosságának illusztrálására ismerteti az egészséggondozás helyzetét a Dél-Afrikai Köztársaságban. Kitér az információk fontosságára az orvostudományi képzésben és tárgyalja a könyvtáros szerepét a különböző típusú könyvtárakban. Azt a következtetést vonja le, hogy a KETSZ sokféle szempontja miatt az összes könyvtártípus együttműködésére szükség van. A KETSZ történetét is áttekinti.

(Autoref.)

95/271
FRÍAS, José Antonio: The AIDS pandemic and the education function of the library = IFLA J. 21.vol. 1995. 1.no. 31-37.p. Bibliogr. 21 tétel.

Res. német, francia és spanyol nyelven

Az AIDS és a könyvtár ismeretterjesztő funkciója

Tájékoztatás -egészségügyi

Az elmúlt évtizedben már sokan rámutattak az oktatás, a felvilágosítás fontosságára az AIDS terjedésének megállításában. A szerző szerint a könyvtárak felelőssége, hogy központi tájékoztatási forrásként és szociális szolgáltató egységekként működjenek az AIDS elleni harcban. Ennek okai a következők: 1) a könyvtár széles körűen elismert tájékoztatási funkciója; 2) a könyvtárak nemcsak a nagyvárosokban, hanem vidéken is jelen vannak; 3) az információk terjesztésével segíthetik az egészségügyi és egyéb szervezetek harcát az AIDS megfékezésében. A cikk bemutat néhány sikeres spanyolországi könyvtári programot, pl. AIDS témájú különgyűjtemények kialakítása és fenntartása; bibliográfiák készítése; kiállítások, előadások és viták szervezése.

(Autoref.)

Művészeti tájékoztatás

95/272
DEMPSEY, Lorcan – LENNON, Ann: Art and the Internet: some notes on resources and trends = Art Libr.J. 19.vol. 1994. 4.no. 10-15.p.

Művészetek és az Internet: források és irányzatok

Számítógép-hálózat; Tájékoztatás -képzőművészeti; Tájékoztatás -művészeti, irodalmi

Az Internet az elektronikus hálózatok gyorsan növekvő világméretű hálózata. Az erőforrásokhoz való hozzáférést többféle szoftver-rendszer segíti, pl. a Gopher és a World Wide Web. Az Internet-források szervezésének és hozzáférhetőségének a fejlesztésében a könyvtáraknak is megvan a szerepe, de már most is feladatuk, hogy tájékoztatást nyújtsanak a világhálózaton jelenleg rendelkezésre álló dokumentumokról és szolgáltatásokról. A művészeti könyvtárosoknak kiindulásként a következő öt szolgáltatásról érdemes tudniuk: ArtSource, Art Navigator, ArtWorld Online, World Arts Resources és Fine Art Forum Online.

(Autoref.)

95/273
LIPOGLAVSEK, Marjana: Art libraries in Slovenia = Art Libr.J. 20.vol. 1995. 1.no. 22-23.p.

Művészeti könyvtárak Szlovéniában

Szakkönyvtár -művészeti, irodalmi

A mai Szlovénia számos nagymúltú könyvtárat és gyűjteményt örökölt. Ezek egyike vált a ljubljanai Nemzeti és Egyetemi Könyvtár, az or-

A Könyvtári Figyelő digitális változata. Készült a Könyvtári Intézet megbízásából az Országos Széchényi Könyvtárban 2017-ben

ság fő művészeti és humán tudományi könyvtárának az alapjává. A ljubljanai egyetemen belül és kívül számos művészeti szakkönyvtár alakult, például az egyetem művészettörténeti tanszékének könyvtára, a Szépművészeti Akadémia könyvtára, a Nemzeti Múzeum, a Modern Művészeti Múzeum és az Építészeti Múzeum könyvtárai. A szlovén könyvtárak automatizálása részben megtörtént, részben folyamatban van. E könyvtárakat a COBISS hálózat kapcsolja össze; a legtöbbjük az Internethez is kapcsolódik. A képzés diploma-szintű rendszerben folyik; egy kiegészítő tárgy, pl. művészettörténet felvételére is van lehetőség. Több művészeti könyvtárosra lenne szükség, s gondot okoz egy könyvtáros egyesület hiánya is.

(Autoref.)

95/274

DANGA, Mihaela: Art libraries in Romania = Art Libr.J. 20.vol. 1995. 1.no. 24-25.p.

Művészeti könyvtárak Romániában

Szakkönyvtár -művészeti, irodalmi

Romániában a művészeti szakkönyvtárak a 19. század folyamán jöttek létre. Ma a legtöbb könyvtár hasonló problémákkal küzd, ilyenek a nemzetközi és az egymás közötti kapcsolatok, valamint a képzés hiánya (az utóbbi ugyan nemrégiben beindult), továbbá az elégtelen pénzügyi és működési feltételek. Ezen kívül a különféle művészeti könyvtáraknak a saját speciális funkciójukból adódó nehézségekkel is meg kell küzdeniük. Mindazonáltal a nemzetközi kapcsolatok újrafelvételének lehetősége sok hasznot hozott: kiépülőben van egy művészeti könyvtárakat is magába foglaló automatizált rendszer, s három könyvtár létre kívánja hozni a romániai művészeti könyvtárak egyesületét. (Az előadás az ARLIS/NA 1993-as San Franciscó-i konferenciáján hangzott el.)

(Autoref.)

Helyismereti tájékoztatás

95/275

WISLAWSKA, Elżbieta: Biblioteka zródłem wiedzy o regionie = Poradnik Bibl. 1995. 2.no. 26-27.p.

Könyvtár mint a régióról szóló ismeretek forrása

Regionális tájékoztatási központ; Tájékoztatás -helyismereti

A nyilvános (közművelődési) könyvtárak abbéli törekvésében, hogy a helyi társadalom számára valóban nélkülözhetetlenné tegyék magukat, és ezáltal megmeneküljenek a vegetálástól vagy a bezárástól, igen előkelő helyet foglal el a tájismereti (helyismereti) tevékenység.

E tekintetben nem szabad válogatósnak lenni: minden alkalmas munkaformával élni kell, lett légyen az gyűjtés, feltárás, kiállításszervezés, krónikaírás, szakkörvezetés. És nem szabad kihagyni a tájismereti "ráhatásból" a társadalom egyetlen rétegét sem. Különösen fontos az önkormányzatok megfelelő és folyamatos tájékoztatása. Az üdülőterületeken a tájismeret eredményeivel a vendégsereg érdeklődő tagjait is érdemes megismertetni, különösen ha a turizmus szervei nem állnak feladataik magaslatán.

Ugyancsak "parancs" a különböző népművészeti és háziipari vállalkozásokkal való együttműködés. Ezekben a mikroközösségekben általában igen termékeny területre hull a táj-, illetve helyismereti információ.

Noha a könyvtárak figyelmét jelenleg elsősorban a rossz gazdasági helyzet hívja fel az efféle munka hasznot hozó lehetőségeire, tudni kell: egy sor korántsem válságos országban (pl. Nagy-Britanniában, Franciaországban, Finnországban és az USÁ-ban) ugyancsak megnövekedett a táj- és helyismeret jelentősége, a szülőhelyhez való ragaszkodás, a róla való ismeretszerzés óhajtása. Éppen ezért Lengyelországban sem szabad múló divatnak minősíteni a táj- és helyismereti munkát, ellenkezőleg: igencsak tartós befektetéseket kell e célból eszközölni.

(Futala Tibor)

A Könyvtári Figyelő digitális változata. Készült a Könyvtári Intézet megbízásából az Országos Széchényi Könyvtárban 2017-ben